UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Eusebiu Tu Pamphilu Ekklēsiastikē Istoria

Eusebius <Caesariensis>

Mogvntiae, 1672

II. De ecclesiarum eversione.

urn:nbn:de:hbz:466:1-14478

Visual Library

ἀλλήλους ἀνεφλέγοντο φιλονεικίαις, αὐτὰ δὴ ταῦτα μόνα, τὰς ἔριδας καὶ τὰς ἀπειλὰς, τόν τε ζῆλον καὶ τὸ πρὸς ἀλλήλους ἔχθος τε καὶ μῖσος ἐπαύξοντες, οἷά τε τυραννίδας τὰς φιλαρχίας ἐκθύμως διεκδικοῦντες· τότε δὴ τότε κατὰ τὴν φάσκουσαν τοῦ Ἱερεμίου φωνὴν, ἐγνόφωσεν ἐν ὀργῇ αὐτοῦ Κύριος τὴν θυγατέρα Σιὼν καὶ κατέρριψεν ἐξ οὐρανοῦ εἰς γῆν δόξασμα Ἰσραήλ. οὐκ ἐμνήσθη τε ὑποποδίου ποδῶν αὐτοῦ ἐν ἡμέρᾳ ὀργῆς αὐτοῦ. ἀλλὰ καὶ κατεπόντισε Κύριος πάντα τὰ ὡραῖα Ἰσραὴλ, καὶ καθεῖλε πάντας τοὺς φραγμοὺς αὐτοῦ. κατά τε τὰ ἐν Ψαλμοῖς προθεσπισθέντα, κατέστρεψε τὴν διαθήκην τοῦ δούλου αὐτοῦ, καὶ ἐβεβήλωσεν εἰς γῆν διὰ τῆς τῶν ἐκκλησιῶν καθαιρέσεως τὸ ἁγίασμα αὐτοῦ. καὶ καθεῖλε πάντας τοὺς φραγμοὺς αὐτοῦ. ἔθετο τὰ ὀχυρώματα αὐτοῦ δειλίαν. διήρπασάν τε τὰ πλήθη τοῦ λαοῦ πάντες οἱ διοδεύοντες ὁδόν. καὶ δὴ ἐπὶ τούτοις, ὄνειδος ἐγενήθη τοῖς γείτοσιν αὐτοῦ. ὕψωσε γὰρ τὴν δεξιὰν τῶν ἐχθρῶν αὐτοῦ, καὶ ἀπέστρεψε τὴν βοήθειαν τῆς ῥομφαίας αὐτοῦ. καὶ οὐκ ἀντελάβετο αὐτοῦ ἐν τῷ πολέμῳ· ἀλλὰ καὶ κατέλυσεν ἀπὸ καθαρισμοῦ αὐτόν. καὶ τὸν θρόνον αὐτοῦ εἰς τὴν γῆν κατέρραξεν. ἐσμίκρυνέ τε τὰς ἡμέρας τοῦ χρόνου αὐτοῦ. καὶ ἐπὶ πᾶσι κατέχεεν αὐτοῦ αἰσχύνην.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Β′.

Περὶ τῆς τῶν ἐκκλησιῶν καθαιρέσεως.

Συντετέλεσται δῆτα καθ' ἡμᾶς ἅπαντα, ὁπηνίκα τῶν μὲν προσευκτηρίων τοὺς οἴκους ἐξ ὕψους εἰς ἔδαφος αὐτοῖς θεμελίοις καταρριπτουμένους, τὰς δὲ ἐνθέους καὶ ἱερὰς γραφὰς κατὰ μέσας ἀγορὰς πυρὶ παραδιδομένας αὐτοῖς ἐπείδομεν ὀφθαλμοῖς. τούς τε τῶν ἐκκλησιῶν ποιμένας αἰσχρῶς ὧδε κἀκεῖσε κρυπταζομένους. τοὺς δὲ ἀσχημόνως ἁλισκομένους, καὶ πρὸς τῶν ἐχθρῶν καταπαιζομένους. ὅτε καὶ κατ' ἄλλον προφητικὸν, ἐξεχύθη ἐξουδένωσις ἐπ' ἄρχοντας αὐτῶν. καὶ ἐπλάνησεν αὐτοὺς ἐν ἀβάτῳ καὶ οὐχ ὁδῷ. ἀλλὰ τούτων μὲν οὐχ ἡμέτερον διαγράφειν τὰς ἐπὶ τέλει σκυθρωπὰς συμφοράς. ἐπεὶ καὶ τὰς πρόσθεν τοῦ διωγμοῦ διαστάσεις τε αὐτῶν εἰς ἀλλήλους καὶ ἀτοπίας, οὐχ ἡμῖν οἰκεῖον μνήμῃ παραδιδόναι. διὸ καὶ πλέον οὐδὲν ἱστορῆσαι περὶ αὐτῶν ἔγνωμεν, ἢ δι' ὧν ἂν τὴν θείαν δικαιώσαιμεν κρίσιν. οὐκοῦν οὐδὲ τῶν πρὸς τοῦ διωγμοῦ πεπειρα-

A inter ſe contentionibus decertarent, nihil aliud quàm jurgia, minas, æmulationem, odia ac mutuas inimicitias amplificare ſtudentes; Principatum quaſi tyrannidem quandam contentiſſimè ſibi vindicantes: tunc demum juxta dictum Hieremiæ, obſcuravit Thren. 2. Dominus in ira ſua filiam Sion, & dejecit de cælo gloriam Iſraël: nec recordatus eſt ſcabelli pedum ſuorum in die iræ ſuæ. Submerſit Dominus omnem decorem Iſraël, & macerias ejus omnes deſtruxit. Et ſicut in Pſalmis prædictum eſt: evertit teſtamen- Pſal. 88. & 78. tum ſervi ſui: profanavit in terra ſan- B ctitatem ejus, per eccleſiarum ſcilicet ſubverſionem. Deſtruxit omnes macerias ejus: poſuit munitiones ejus formidinem. Diripuerunt eum omnes turbæ populi tranſeuntes per viam: idcirco factus eſt opprobrium vicinis ſuis. Exaltavit enim dexteram inimicorum ejus: & avertit adjutorium gladii ſui, nec auxiliatus eſt ei in bello. Finem impoſuit purificationi ipſius, & ſolium ejus humi alliſum confregit. Minuit dies vitæ ejus, & operuit eum ignominia.

C

CAPUT II.

De Eccleſiarum everſione.

HÆc omnia noſtris temporibus completa ſunt, tunc cum ædes ſacras ſolo æquari ac funditus ſubverti: ſacros divinarum Scripturarum libros in medio foro concremari, oculis noſtris vidimus: Et eccleſiarum Paſtores, alios quidem turpiter modò hic modò illic ſeſe occultantes: alios verò ignominio- D ſè comprehenſos, & inimicorum ludibrio expoſitos conſpeximus. Tunc cum prout alius ſermo Propheticus prænotaverat, effuſus eſt contemptus ſuper Pſal. 106. principes eorum: & errare fecit eos in invio, non autem in via. Verùm nefas mihi eſſe duco, triſtes calamitates quæ ad extremum illis acciderunt, oratione explicare: quippe cum nec diſſenſiones & injurias quibus ante perſecutionem mutuò inter ſe certarunt commemorare nobis decorum ſit. Quamobrem ea duntaxat de illis tradere nobis propoſitum eſt, ex quibus æquitatem divini judicii perſpicere poſſimus. Proinde neque eorum qui in perſecu-

Vide Niceph. l. 7. c. 3.

tione concuſſi ſunt, nec eorum qui ſalutis ſuæ prorſus naufragium fecerunt, & ſua ſponte in profundum aquarum gurgitem demerſi ſunt, mentionem facere conſtitui: ſed ea ſola in hanc univerſalem hiſtoriam deinceps conjiciam, quæ primum quidem mihi ipſi, deinde verò & poſteris uſui eſſe poſſint. Abhinc ergo eorum qui divinæ religionis teſtes exſtiterunt, ſacra certamina deſcribere ordiamur. Nonusdecimus agebatur annus Imperii Diocletiani, cùm menſe Dyſtro quem Romani Martium vocant, appetente die feſto Dominicæ paſſionis propoſita ſunt ubique Imperialia edicta, quibus eccleſiæ quidem ad ſolum uſque dirui; ſacri verò Codices flammis abſumi jubebantur: utque honorati quidem infamia notarentur: plebeji verò libertate ſpoliarentur, ſi in Chriſtianæ fidei propoſito permanſiſſent. Et primum quidem contra nos edictum hujuſmodi fuit. Sed non multò poſt aliæ rurſus literæ ſupervenerunt, quibus mandabatur ut omnes ubicumque eccleſiarum Antiſtites, primum quidem conjicerentur in vincula; deinde verò Diis ſacrificare, omnibus modis cogerentur.

μένων, ἢ τῶν εἰς ἅπαν τῆς σωτηρίας νεναυαγηκότων, αὐτῇ τε γνώμῃ τοῖς τοῦ κλύδωνος ἐναπορριφέντων βυθοῖς, μνήμην ποιήσασθαι προτεθήμεθα. μόνα δὲ ἐκεῖνα τῇ καθόλου προσθήσομεν ἱστορίᾳ, ἃ πρώτοις μὲν ἡμῖν αὐτοῖς, ἔπειτα δὲ καὶ τοῖς μεθ' ἡμᾶς γένοιτ' ἂν πρὸς ὠφελείας. ἴωμεν οὖν ἐντεῦθεν ἤδη, τοὺς ἱεροὺς ἀγῶνας τῶν τοῦ θείου λόγου μαρτύρων ἐν ἐπιτομῇ διαγράψοντες. ἔτος τοῦτο ἦν ἐννεακαιδέκατον τῆς Διοκλητιανοῦ βασιλείας· Δύστρος μήν, λέγοιτο δ' ἂν οὗτος Μάρτιος κατὰ Ῥωμαίους, ἐν ᾧ τῆς σωτηρίου πάθους ἑορτῆς εἰσελαυνούσης, ἡπλοῦτο πανταχόσε βασιλικὰ γράμματα, τὰς μὲν ἐκκλησίας εἰς ἔδαφος φέρειν, τὰς δὲ γραφὰς ἀφανεῖς πυρὶ γενέσθαι προστάττοντα. καὶ τοὺς μὲν τιμῆς ἐπειλημμένους, ἀτίμους. τοὺς δὲ ἐν οἰκετίαις, εἰ ἐπιμένοιεν τῇ τοῦ χριστιανισμοῦ προθέσει, ἐλευθερίας στερεῖσθαι προαγορεύοντα. καὶ ἡ μὲν πρώτη καθ' ἡμῶν γραφή, τοιαύτη τις ἦν. μετ' οὐ πολὺ δὲ ἑτέρων ἐπιφοιτησάντων γραμμάτων, προσετάττετο τοὺς τῶν ἐκκλησιῶν προέδρους πάντας τοὺς κατὰ πάντα τόπον, πρῶτα μὲν δεσμοῖς παραδίδοσθαι. εἶθ' ὕστερον πάσῃ μηχανῇ θύειν ἐξαναγκάζεσθαι.

Caput III.

De variis certaminum generibus quibus martyres in perſecutione certarunt.

Vide Nicephor. l.7.c.4.

TUm verò quamplurimi eccleſiarum Rectores graviſſima ſupplicia alacri animo perpeſſi, illuſtrium certaminum ſpectacula exhibuerunt. Alii quoq; non pauci fracti animis ac debilitati, primo ſtatim impetu præ timore conciderunt. Ex reliquis varia quiſque tormentorum genera expertus eſt. Hic flagellis conciſus: Ille tormentis intolerabilibus & ungulis excruciatus. Quibus in ſuppliciis nonnulli etiam miſerrimo mortis genere interiere. Alii item alio modo certamen ſuum peregerunt. Hic contrudentibus eum quibuſdam, & ad impura ac nefaria ſacrificia admoventibus: quaſi ſacrificaſſet dimittebatur, tametſi revera minimè ſacrificaſſet. Alius verò cùm neq; prorſus ad aram acceſſiſſet, neq; profanum quidquam attigiſſet; nonnullis tamen ipſum ſacrificaſſe dicentibus, hanc calumniam ſilentio diſſimulans abſcedebat. Hi ſemivivi correpti atq; humeris geſtantium ſublati, projiciebantur ut mortui. Illi humi

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Γ'.

Περὶ τῶν τρόπων τῶν κατὰ τὸν διωγμὸν ἠγωνισμένων.

ΤΟτε δὴ οὖν τότε, πλεῖστοι μὲν ὅσοι τῶν ἐκκλησιῶν ἄρχοντες, δεινοῖς αἰκισμοῖς προθύμως ἐναθλήσαντες, μεγάλων ἀγώνων ἱστορίας ἐπεδείξαντο· μυρίοι δ' ἄλλοι τὴν ψυχὴν ὑπὸ δειλίας προναρκήσαντες, προχείρως οὕτως ἀπὸ πρώτης ἐξησθένησαν προσβολῆς. τῶν δὲ λοιπῶν ἕκαστος εἴδη διάφορα βασάνων ἐνήλλαττεν· ὁ μὲν μάστιξιν αἰκιζόμενος τὸ σῶμα. ὁ δὲ στρεβλώσεσι καὶ ξεσμοῖς ἀνυπομονήτοις τιμωρούμενος· ἐφ' οἷς ἤδη τινὲς οὐκ αἴσιον ἀπηνέγκαντο τοῦ βίου τέλος. ἄλλοι δ' αὖ πάλιν ἄλλως τὸν ἀγῶνα διεξῄεσαν· ὁ μέν τις ἑτέρων βίᾳ συνωθούντων καὶ ταῖς παμμιάροις καὶ ἀνάγνοις προσαγόντων θυσίαις, ὡς τεθυκὼς ἀπηλλάττετο, καὶ εἰ μὴ τεθυκὼς ἦν· ὁ δὲ μηδ' ὅλως προσπελάσας, μηδὲ τινὸς ἐναγοῦς ἐφαψάμενος· εἰρηκότων δ' ἑτέρων ὅτι τεθύκοι, σιωπῇ φέρων τὴν συκοφαντίαν ἀπῄει· ἄλλος ἡμιθανὴς αἰρόμενος, ὡς ἂν ἤδη νεκρὸς ἐρρίπτετο. καί τις αὖ πάλιν ἐπ' ἐδά-